

N:o 44.

Ank. till Riksd. kansli den 20 mars 1893, kl. 2 e. m.

*Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition till Riksdagen
angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf
efter enkan Maria Kristina Olsson från Raseberg i
Skaraborgs län.*

(I. A.)

Enligt hvad i en till Riksdagen aflåten proposition (n:o 10) af den 22 december 1892 inhemtas, hade, sedan lägenhetsegaren Sven Olssons från Raseberg i Lavads socken enka, Maria Kristina Johansdotter, den 4 april 1889 affidit, i instrumentet öfver den efter henne den 15 i nämnda månad förrättade bouppteckning såsom hennes arfvingar upptagits »systerbarnen» Christina Johansdotter, gift med arbetaren Claës Thure Claësson och bosatt i Stockholm, Sofia Johansdotter, gift med smidesarbetaren August Theodor Holmgren och bosatt å Vira bruk i Upland, Johanna Johansdotter, gift med arbetaren Gustaf Albert Jansson och bosatt i Stockholm, Fredrika Johansdotter, gift med arbetaren Sven Johan Johansson och bosatt i Norra Amerika, samt slagteri-arbetaren Carl Johansson från Venersborg, af hvilka den sistnämnde sedermera ogift affidit; hvarjemte i berörda instrument äfven antecknats, att Sven Olsson efterlemnats en halfbroder, Anders Olsson i Vestanåker.

Bih. till Riksd. Prot. 1893. 4 Saml. 1 Afd. 35 Häft. (N:is 44—46) 1

Af instrumentet öfver ett den 22 februari och den 31 oktober 1890 efter Sven Olsson och hans bemälda hustru förrättadt arfskifte hade framgått, att makarne, hvilka med hvarandra ingått äktenskap före år 1845, uti inbördes testamente af den 10 mars 1877 föreskrifvit, att den af dem, som den andra öfverlefde, skulle med oinskränkt dispositionsrätt under sin lifstid behålla och besitta allt hvad i boet funnes, samt att efter båda makarnes död qvarlätenskapen skulle efter lag fördelas mellan deras arfvingar; att enkan Olsson genom testamente af den 23 april 1883 förordnat, att hennes systerdotter, Sofia Holmgren, skulle efter hennes död erhålla hennes gångkläder, af hvilken egendom denna då skulle blifva ensam egare utan minsta intrång eller klander af enkan Olssons öfriga arfvingar; att utredningsmannen i boet, landtbrukaren S. J. Andersson i Björklunda, vid arfskiftesförrättningen upplyst, ej mindre att de i bouppteckningsinstrumentet såsom arfvingar efter enkan Olsson upptagna systerbarnen vore barn af en utom äktenskapet född dotter till enkan Olssons moder, än äfven att inga kända arfvingar efter enkan Olsson funnes, hvadan hennes giftorätt i boet komme att tillfalla kronan såsom danaarf; samt att boets behållning uppgått till 10,143 kronor 27 öre, deraf två tredjedelar tillskiftats förbemälda Anders Olsson och återstående tredjedelen eller 3,381 kronor 9 öre Kongl. Maj:t och kronan.

Sedan derefter kammaradvokatfiskalsembetet instämt förbemälda S. J. Andersson till 1890 års lagtima hösteting med Kållands härad under yrkande, att qvarlätenskapen efter enkan Olsson måtte förklaras skola såsom danaarf tillfalla kronan och Andersson förpligtas för medlen redovisa, samt under målets handläggning å kärandesidan företetts ett prestbetyg, hvaraf inhemtades, att enkan Olsson haft en oäkta syster, Kerstin, född den 23 mars 1811, hade häradsrätten genom utslag den 31 december 1890, hvilket vunnit laga kraft, förklarar, att, som de i arfskiftesinstrumentet upptagna syskonbarn till enkan Olsson, hvilka till en början förmenats vara dennas arfvingar och såsom sådana jemväl antecknats i den efter henne upprättade bouppteckningen, icke kunnat visa sig vara berättigade till arf efter henne, och det ej heller kunnat utrönas, att hon egt några andra skyldemän i lifvet, berättigade att taga arf efter henne, samt enkan Olsson, hvilken afidit den 4 april 1889, för ty ej efterlemnats några på orten kända arfvingar, skulle hennes qvarlätenskap såsom danaarf tillfalla Kongl. Maj:t och kronan, i följd hvaraf S. J. Andersson, hvilken dels såsom utredningsman och dels på grund af särskildt förordnande att bevaka kronans rätt haft om hand enkan Olssons dödsbo, förpligtades att till vederbörande myndighet å

Kongl. Maj:ts och kronans vägnar redovisa qvarlåtenskapen efter henne. Härefter hade förbemälda Claës Thure Claësson och hans hustru Christina Johansdotter, August Theodor Holmgren och hans hustru Sofia Johansdotter, Gustaf Albert Jansson och hans hustru Johanna Johansdotter samt Sven Johan Johansson och hans hustru Fredrika Johansdotter hos Kongl. Maj:t gjort framställning om afstående af kronans rätt till ifrågavarande danaarf.

Claës Thure Claësson och hans medsökande hade till stöd för den gjorda ansökningen anført, att de, ehuru arbetsföra, likväl vore i saknad af alla andra tillgångar än hvad de genom sitt arbete kunde förskaffa sig samt befunde sig jemte minderåriga barn i mycket fattiga omständigheter; varande af sökandena åberopade *dels* särskilda intyg af vederbörande pastorsembeten, utvisande, att Claësson och hans hustru, som vore födda, mannen den 14 maj 1846 och hustrun den 28 juni 1840, befunde sig i fattiga omständigheter, att Sofia Johansdotter vore född den 8 augusti 1847, samt att Gustaf Albert Jansson, som vore född den 10 augusti 1860, befunde sig i medellösa omständigheter, *dels* ett den 25 februari innevarande år af ordföranden i Eskelhems församling af Gotlands län fattigvårdsstyrelse utfärdadt intyg, att makarne Holmgren, som dåmera vore bosatta inom berörda församling, befunde sig i mycket små och fattiga omständigheter samt hade många minderåriga barn, *dels* ock ett af vederbörande tjänsteman vid skandinaviska evangelisk-lutherska församlingen i Gardner i staten Massachusetts af Norra Amerikas förenta stater den 6 sistlidne februari afgifvet intyg af innehåll, att Sven Johan Johansson och hans hustru Fredrika Johansdotter, hvilka tillhörde nämnda församling och af hvilka mannen vore född den 12 augusti 1848 samt hustrun den 6 augusti 1842, vore i ekonomiskt afseende i en mycket betryckt och behöfvande ställning.

Med anledning af Claës Thure Claëssons och hans medsökandes berörda framställning hade utlåtande afgifvits af Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Skaraborgs län, som dervid öfverlemnadt inhemtadt yttrande från kronofogden i Lidköpings fögderi, deruti anförts, att, enligt hvad kronofogden, som sökt göra sig underrättad, huruvida den aflidna egt någon bekantskap med sökandena och om den förefintliga släktskapen utgjort något närmare föreningsband dem emellan, från tillförlitligt håll inhemtadt, enkan Olsson i lifstiden flera gånger mottagit besök af sina ifrågavarande fjerran boende systerbarn, och att, då uti det mellan makarne Olsson upprättade inbördes testamentet bestämts, att efter båda makarnes död qvarlåtenskapen skulle efter lag delas mellan deras arfvingar, såsom enkan Olssons arfvingar otvifvelaktigt åsyftats hennes

omförmälda systerbarn, ehuru uttrycklig bestämmelse derom ej i testamentet influtit; och hade Kongl. Maj:ts befallningshafvande på de af kronofogden anförda skäl förordat bifall till ansökningen. Infordradt utlåtande hade jemväl afgifvits af kammaradvokatfiskalsembetet, hvilket, jemte upplysning att landbrukaren S. J. Andersson i sin förenämnda egenskap afgifvit redovisning, utvisande, att ifrågavarande danaarf, efter afdrag af utanordnad aktoratsprovision till advokatfiskalen, utgjorde ett ograveradt belopp af 3,049 kronor 20 öre, som i statskontoret innestode, jemväl hemställt, att samma danaarf måtte till sökandenas förmån efterskänkas.

Med afseende å hvad i ärendet sålunda förekommit, har Kongl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att medgifva, att kronans rätt till ifrågavarande danaarfsmedel, tre tusen fyrationio kronor 20 öre, måtte öfverlåtas å ofvanbemälda Christina Johansdotter, Sofia Johansdotter, Johanna Johansdotter och Fredrika Johansdotter till lika fördelning dem emellan.

Statsutskottet, till hvars förberedande behandling denna proposition blifvit hänvisad, har emot Kongl. Maj:ts framställning icke haft något att erinra, hvadan utskottet hemställer,

att hvad Kongl. Maj:t i förevarande hänseende föreslagit må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 20 mars 1893.

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.
